

เกี่ยวกับมูลนิธิไทยรักษ์ป่า

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า ก่อตั้งขึ้นจากเจตนารมณ์ของกลุ่มบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) หรือ เอ็กโก กรุ๊ป ที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและผืนป่าต้นน้ำลำธารที่สำคัญของประเทศให้เกิดความยั่งยืน ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ที่ได้ทรงชี้แนะให้พสกนิกรดูแลอนุรักษ์ป่าไม้ต้นน้ำลำธารให้มีความสมบูรณ์พร้อม อันจะนำมาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติที่อำนวยประโยชน์ต่อประชาชนทุกคนอย่างยั่งยืน และยังเป็นหลักพึ่งพิงอันถาวรต่ออาชีพการเกษตร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของคนไทยทั่วประเทศ ทั้งยังเป็นการช่วยป้องกันภัยพิบัติต่างๆ จากการทำลายสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง

โดยมีทุนเริ่มต้นของมูลนิธิไทยรักษ์ป่า ที่ได้จากเงินซึ่งนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเทิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานให้เป็นทุนเริ่มแรกในการจัดตั้งมูลนิธิฯ โดยได้รับใบอนุญาตจัดตั้งอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2545 ซึ่ง เอ็กโก กรุ๊ป ได้สนับสนุนการดำเนินงานของมูลนิธิฯ อย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ปัจจุบันมูลนิธิไทยรักษ์ป่า ได้รับการประกาศเป็นองค์กรสาธารณกุศล ลำดับที่ 752 จากกระทรวงการคลัง ทำงานมุ่งเน้นการป้องกัน การสร้างจิตสำนึก และสร้างแนวร่วมให้เกิดพลังในการอนุรักษ์ผืนป่าต้นน้ำลำธาร ผ่านโครงการหลากหลายรูปแบบ โดยทำงานร่วมกับ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจป้องกันและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนเครือข่ายในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน โรงเรียน และองค์กรพัฒนาเอกชน โดยดำเนินงานต่อยอดจากโครงการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ณ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ที่ เอ็กโก กรุ๊ป ได้ริเริ่มไว้ ด้วยเล็งเห็นว่า เป็นอุทยานที่มีความสำคัญในลำดับต้นๆ ของอุทยานแห่งชาติที่มีอยู่ทั้งหมด เพราะเป็นป่าต้นน้ำที่สูงที่สุดของไทย และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญด้วย และในปัจจุบัน มูลนิธิฯ ได้ขยายพื้นที่การดำเนินงานไปยังป่าต้นน้ำที่สำคัญในภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ชัยภูมิ

แผนงานการดำเนินงาน ปี 2560-2564

การทำงานของมูลนิธิไทยรักษ์ป่า มุ่งเน้นการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเครือข่ายการปลูกจิตสำนึกแห่งความรักป่าและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ป่า ให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน อันจะก่อให้เกิดเป็น “พลังร่วม” ในการปกป้องคุ้มครองผืนป่าให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า เป็นองค์กรสาธารณกุศลที่สนับสนุนการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่สำคัญของประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

พันธกิจ

- 1) สนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการอยู่ร่วมกับป่าต้นน้ำอย่างยั่งยืน
- 2) ส่งเสริมการจัดการป่าต้นน้ำอย่างมีส่วนร่วม
- 3) สร้างเสริมจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ
- 4) สนับสนุนงานพิทักษ์ป่าของภาครัฐ
- 5) สร้างการรับรู้ถึงเจตนารมณ์และประสบการณ์การทำงานของมูลนิธิ

ยุทธศาสตร์

- 1) สนับสนุนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการอยู่ร่วมกับป่าต้นน้ำอย่างยั่งยืน ตามแนวทาง “คนอยู่ได้ ป่าอยู่ได้”
- 2) ส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของเครือข่ายชุมชนและความร่วมมือระหว่างภาคี เพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาาร่วม
- 3) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ และกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของสังคมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ

การดำเนินงาน

1. โครงการสร้างป่า สร้างรายได้

โครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เป็นโครงการตามพระราชดำริ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อแก้ปัญหา และเร่งฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธารด้วยรูปแบบและวิธีการผสมผสาน การดำเนินงานจึงจำเป็นต้องใช้หลักวิชาการบูรณาการร่วมกัน ทั้งความรู้ทางด้านป่าไม้ การเกษตร หลักเศรษฐศาสตร์และกฎหมาย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นกลไกขับเคลื่อนงาน การดำเนินโครงการ จึงมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการปกครอง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนหน่วยงานราชการอื่น พร้อมทั้งภาคธุรกิจเอกชน ร่วมกันดำเนินการสนับสนุนเพื่อให้สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่ให้คงไว้ และฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรมให้กลับมาสมบูรณ์ดังเดิม เพื่อให้เกิดการฟื้นฟูป่าได้โดยเร็วในระยะเวลาการดำเนินงานต่อเนื่อง

ปี 2560 มูลนิธิฯ เข้าร่วมดำเนินงานฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ตามแนวทางโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ ครอบคลุมพื้นที่ 3 ตำบล ได้แก่ ต.ช่างเคิ่ง ต.ท่าผา และ ต.บ้านทับ ร่วมกับ กรมป่าไม้ กรมการปกครอง และองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ มีเป้าหมายในการร่วมฟื้นฟูป่าพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ใน อ.แม่แจ่ม ให้เป็นพื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่า 1,000 ไร่ ภายในระยะเวลา 5 ปี โดยมีการทำงาน 3 งาน ดังนี้

1. งานสนับสนุนศูนย์เพาะชำกล้าไม้ อ.แม่แจ่ม
2. งานสนับสนุนการสร้างศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ รพ.เทพรัตน์เวชชานุกูล
3. งานดำเนินโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ในพื้นที่นาร่อง 7 หมู่บ้าน ใน 3 ตำบล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกรมป่าไม้ในการฟื้นฟูป่าเขาหัวโล้น อ.แม่แจ่ม
2. เพื่อส่งเสริมให้เกิดชุมชนนาร่องในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริฯ
3. เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่ได้จากการขอคืนพื้นที่และของชุมชนในพื้นที่

เป้าหมาย

ร่วมฟื้นฟูป่าพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ในชุมชนนาร่อง อ.แม่แจ่ม ที่เข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ตามแนวพระราชดำริ ให้เป็นพื้นที่สีเขียวไม่น้อยกว่า 1,000 ไร่ ภายในระยะเวลา 5 ปี (ปี 2560-2564)

ผลการดำเนินงานในปี 2560

1. งานสนับสนุนศูนย์เพาะชำกล้าไม้ อ.แม่แจ่ม

เพื่อสนับสนุนงานกล้าไม้แก่ภาคส่วนต่างๆ ที่ร่วมในโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ รวมทั้งชุมชนที่จะร่วมฟื้นฟูป่าบริเวณพื้นที่ป่าต้นน้ำใน อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ โดยสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์เพาะชำฯ จัดประชุมคณะกรรมการของศูนย์เพาะชำเพื่อหารือร่วมในการสนับสนุนกล้าไม้ให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ซึ่งในปี 2560 ได้สนับสนุนการเพาะพันธุ์กล้าไม้ป่า ไม้ยืนต้น และพืชสวนครัว เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการแจกจ่ายกล้าไม้ที่ศูนย์เพาะชำกล้าไม้ อ.แม่แจ่ม จำนวน 100,000 กล้า และดำเนินการเพาะพันธุ์กล้าไม้เพื่อเตรียมแจกจ่ายในปี 2561 คือ ไม้ กาแฟ และไม้ยืนต้น เพิ่มอีก 100,000 กล้า

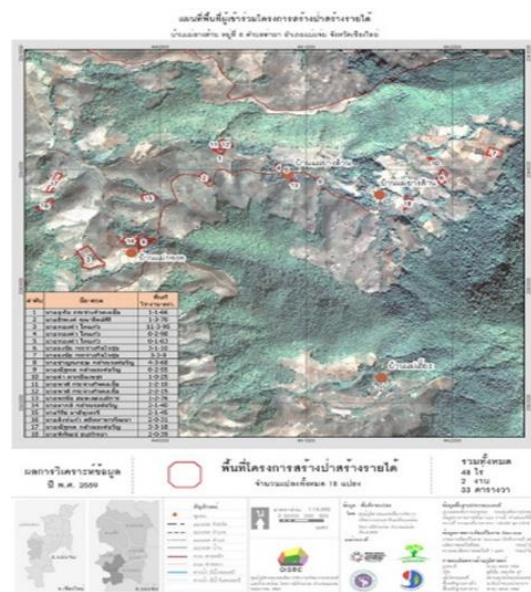
2. งานสนับสนุนการสร้างศูนย์เรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ รพ.เทพรัตน์เวชชานุกูล

เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การทำเกษตรในรูปแบบพึ่งพาตนเอง ให้ชุมชนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ โดยในปี 2560 ได้ดำเนินงาน 2 กิจกรรม คือ 1) ปรับปรุงบำรุงดินภายในโรงเรือนปลูกผักอินทรีย์ และปลูกผักสวนครัวปลอดภัยจากสารเคมีให้กับ รพ.เทพรัตน์เวชชานุกูล คิดเป็น 20% ของความต้องการใช้เพื่อบริโภคของโรงพยาบาล 2) ฟื้นฟูสภาพป่าในศูนย์เรียนรู้ พื้นที่ 6 ไร่ ด้วยการปลูกไม้เบิกนำ และไม้ยืนต้นทั่วไป รวม 500 ต้น

3. งานดำเนินโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ในพื้นที่นาร่อง 7 หมู่บ้าน ใน 3 ตำบล

การดำเนินโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ ในปี 2560 มุ่งเน้น การส่งเสริมชุมชนนาร่อง เข้าร่วมโครงการสร้างป่า สร้างรายได้ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน โดยการสร้างความเข้าใจกับชุมชนและผู้นำท้องถิ่น ร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย ซึ่งมีชาวบ้านในพื้นที่นาร่อง 7 หมู่บ้าน เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น 70 ครัวเรือน รวมพื้นที่ 509 ไร่ ในงานนี้ได้มีการส่งเสริมให้ชุมชนปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นเพื่อเป็นการสร้างรายได้ ควบคู่ไปกับการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ตามภูมิปัญญา รวมทั้งจัดทำข้อมูลพื้นที่รายแปลงด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System หรือ GIS) ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง 7 ชุมชน โดยจำแนกเป็นรายหมู่บ้าน ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้ว 70 ครัวเรือน

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณได้ค่อนข้างมาก สามารถสร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตควบคู่กับการเพิ่มพื้นที่สีเขียว มีการแจกจ่ายกล้าไม้จำนวน 100,000 กล้า ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเพาะพันธุ์กล้าไม้ผลเพิ่มเติมภายในชุมชน และมีชาวบ้านเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 70 ครัวเรือน รวมพื้นที่ 509 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35 จากแผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี กำหนดเป้าหมายไว้ 200 ครัวเรือน

2. โครงการฟื้นฟูป่า รักษาตาน้ำ จ.ชัยภูมิ

ป่าภูหลวง เป็นป่าดงดิบชื้นสำคัญแห่งเทือกเขาภูแลนคา เป็นป่าต้นน้ำของลำน้ำลำปะทาวที่ให้เกิดน้ำตกตาดโตน และไหลผ่านตัว อ.เมือง จ.ชัยภูมิ ไปบรรจบลงลำน้ำชี ซึ่งเป็นลำน้ำที่มีต้นกำเนิดจากป่าภูเขียว สายน้ำที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนชัยภูมิ และหล่อเลี้ยงชาวอีสานกว่าครึ่งภูมิภาค จนกระทั่งเดือนเมษายน 2559 เกิดไฟป่าครั้งรุนแรงที่สุดในรอบ 12 ปี พื้นที่ได้รับความเสียหายเกือบ 3,000 ไร่ พื้นที่ปลูกป่าหลายจุดถูกไฟเผาทำลาย ไม้ยืนต้นหลายต้นถูกไฟไหม้จนถึงยอด นับเป็นความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ หากปล่อยให้ป่าฟื้นตัวสู่สภาพเดิมตามธรรมชาติ อาจต้องใช้เวลาช้านาน จึงจำเป็นต้องอาศัยหลักวิชาการเข้ามาช่วยให้กระบวนการการฟื้นตัวของป่าเกิดได้เร็วขึ้น เพื่อรักษาตาน้ำ ซึ่งเป็นหัวใจของต้นน้ำลำปะทาว ต้นธารสรรพชีวิตแห่งภูแลนคา

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า จึงได้ดำเนินโครงการฟื้นฟูป่า รักษาตาน้ำ ป่าภูหลวง จ.ชัยภูมิ ซึ่งเป็นโครงการที่มีการดำเนินงานร่วมกับชุมชนและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศป่าและแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้กลับสู่สภาพสมบูรณ์ จำนวน 300 ไร่ ใช้วิธีการปลูกป่าเลียนแบบโครงสร้างป่าเดิม และใช้ไม้พื้นถิ่นในการสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกให้แก่ทุกภาคส่วนในการดูแลรักษาป่าและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยมีการทำงาน 2 งาน ดังนี้

1. งานฟื้นฟูป่า รักษาตาน้ำ ป่าภูหลวง
2. งานสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งน้ำตามธรรมชาติให้กลับสู่สภาพสมบูรณ์
2. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกให้แก่ทุกภาคส่วนในการดูแลรักษาป่าและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

เป้าหมาย

ฟื้นฟูสภาพป่าและแหล่งน้ำบริเวณห้วยร่องน้ำและขุนน้ำวัดป่ามหาวัน จำนวน 300 ไร่ ให้กลับมาเป็นผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งอาหารของชุมชน แหล่งที่อาศัยของสัตว์ป่า ภายในระยะเวลา 5 ปี (ปี 2560 - 2564)

ผลการดำเนินงานในปี 2560

1. งานฟื้นฟูป่า รักษาต้นน้ำ ป่าภูหลวง

การดำเนินงานฟื้นฟูระบบนิเวศป่าและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ จากการรังวัดแบบระบุพิกัดและหลักหมาย บริเวณพื้นที่แปลงปลูกป่าตามแนวขอบทางกันไฟ รอบอ่างเก็บน้ำกุฎี 11 และร่องขุนห้วย ได้ขอบเขตพื้นที่การทำงานทั้งหมด 322 ไร่ ทั้งนี้ การฟื้นฟูป่าจะใช้แนวทางปลูกป่าเลียนแบบโครงสร้างป่าเดิม และใช้ไม้พื้นถิ่นในการสร้างความหลากหลายทางชีวภาพ จึงได้ทำการคัดเลือกแม่ไม้จำนวน 70 ชนิด เพื่อทำการเพาะพันธุ์กล้าไม้ โดยในปี 2560 สามารถเพาะพันธุ์กล้าไม้ได้ 28 ชนิด และนำไปปลูกบริเวณริมห้วย ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 8 ไร่ ต้นไม้ที่ปลูกมีอัตราการรอดตาย 80%

2. งานสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชน

สำหรับการฟื้นฟูป่า สิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าความรู้ทางวิชาการก็คือ การร่วมแรงร่วมใจจากคนในชุมชน มูลนิธิฯ ได้สนับสนุนให้ชาวบ้านที่สนใจเข้าร่วมโครงการเพาะพันธุ์กล้าไม้พื้นถิ่น โดยได้สนับสนุนเรือนเพาะชำ องค์ความรู้ในการเพาะชำแม่ไม้ท้องถิ่น รวมทั้งรับซื้อกล้าไม้ที่ชาวบ้านเพาะกล้าเพื่อนำไปปลูกตามแนวทางของโครงการ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและให้ป่าสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน โดยในปี 2560 มีชาวบ้านเข้าร่วม 35 ครัวเรือน ได้มีการพัฒนาแผนจัดการป่าของชุมชนร่วมกับคณะกรรมการป่า รวมทั้งจัดกิจกรรมปลูกป่าร่วมกับชุมชนและผู้ร่วมโครงการ 2 ครั้ง

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณได้ค่อนข้างมาก สามารถกำหนดขอบเขตพื้นที่การทำงานทั้งหมดได้จริง 322 ไร่ คัดเลือกแม่ไม้จำนวน 70 ชนิด และเพาะพันธุ์กล้าไม้ได้ 28 ชนิด โดยนำไปปลูกตามแนวทางของโครงการ ซึ่งมีอัตราการรอดตายของต้นไม้ 80% รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมจากชุมชน มีชาวบ้านเข้าร่วมเพาะพันธุ์กล้าไม้สำหรับนำไปปลูกป่าตามแนวทางของโครงการ จำนวน 35 ครัวเรือน

3. โครงการพัฒนาอาชีพ จ.เชียงใหม่

หมู่บ้านไทยรักษ์ป่า จ.เชียงใหม่ เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เนื่องจากอยู่บนที่สูง มีความลาดชัน และง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลาย มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ส่วนใหญ่ คือ กะเหรี่ยงหรือปกากะญอ ซึ่งมีวิถีชีวิตแบบเรียบง่ายด้วยการพึ่งพิงทรัพยากรจากป่าเพื่อการยังชีพ

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า คำนึงถึงความสำคัญของชุมชนในการดูแลรักษาป่าและใช้ประโยชน์จากป่า จึงได้ดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ การปลูกกาแฟ การทำเกษตรอินทรีย์ รวมไปถึงอาชีพเสริมที่จะเกิดขึ้นจากการมีไฟฟ้าใช้ เพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนในหมู่บ้านโครงการไทยรักษ์ป่า รวมทั้งให้ชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าและใช้ประโยชน์จากป่าได้อย่างยั่งยืน โดยมีการทำงาน 3 งาน ดังนี้

1. งานพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ
2. งานพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟ
3. งานพัฒนาอาชีพเสริมจากการมีไฟฟ้าใช้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมแก่ชุมชนในโครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
3. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย

เกิดอาชีพและรายได้เสริมให้แก่ชุมชนในหมู่บ้านโครงการไทยรักษ์ป่า

ผลการดำเนินงานในปี 2560

1. งานพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ

มูลนิธิฯ มุ่งเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอย้อมสีจากธรรมชาติให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาของชาวบ้านชาวปกาเกอญอ ซึ่งมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งยังเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับชาวบ้านเพื่อให้ชุมชนอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง ในปี 2560 มูลนิธิฯ ได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านรวมกลุ่มกันเป็น “กลุ่มแม่บ้านไทยรักษ์ป่า” และดำเนินการหาตลาดจากภาคีเครือข่ายที่ให้ความสนใจและให้คุณค่ากับผลิตภัณฑ์ที่มีกระบวนการการผลิตที่เชื่อมโยงกับการดูแลรักษาผืนป่า โดยหมู่บ้านสันดินแดง ซึ่งตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ใน อ.ตอยอินทนนท์ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ได้พัฒนาผ้าทอย้อมสีจากธรรมชาติเป็นผลิตภัณฑ์ของขวัญปีใหม่ให้กับ บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด มหาชน หรือ เอ็กโก กรุ๊ป รวมทั้ง สนับสนุนการออกร้าน เพื่อให้กลุ่มแม่บ้านรับข้อมูลความต้องการจากผู้ซื้อ และนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ชาวบ้านมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าทอย้อมสีธรรมชาติรวมทั้งสิ้น 358,545 บาท

2. งานพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟ

หมู่บ้านโป่งสะแยง เป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าต้นน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีลำห้วยหลายสาย มีน้ำไหลตลอดทั้งปี เป็นต้นน้ำที่ไหลสู่ลุ่มน้ำแม่ปิงและแม่แจ่ม อีกทั้งยังเป็นที่อยู่ของสัตว์ป่าสำคัญและหายากหลากหลายชนิด เช่น นกเงือก เก้ง ชะนี นับเป็นป่าผืนสำคัญของ อ.แม่แจ่ม ที่ยังเหลืออยู่ ชุมชนมีความเข้มแข็งในการดูแลรักษาป่า มีกฎระเบียบและคณะกรรมการทรัพยากรที่ชุมชนได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้น ชาวบ้านมีการปลูกกาแฟได้ป่าโดยไม่ใช้สารเคมีเพื่อเป็นรายได้เสริม แต่เนื่องจากขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตกาแฟ จึงทำให้ราคาผลผลิตค่อนข้างต่ำไม่เหมาะสมกับคุณภาพของกาแฟ ดังนั้น ในปี 2560 มูลนิธิฯ ได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟ โดยดำเนินการจัดหาที่ปรึกษาที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตกาแฟอย่างมีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการบำรุงรักษาต้นกาแฟ การเก็บเมล็ดกาแฟ การสีเปลือกเมล็ดกาแฟ ด้วยเครื่อง การล้างเมือก การตาก และการเก็บกาแฟกะลา เพื่อให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการปลูกกาแฟควบคู่ไปกับการดูแลรักษาผืนป่าซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำและเป็นแหล่งทรัพยากรของคนในชุมชน

3. งานพัฒนาอาชีพเสริมจากการมีไฟฟ้าใช้

อาชีพเสริมจากการมีไฟฟ้าใช้ เกิดจากการพัฒนาไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กมากให้กับชุมชนที่อาศัยบริเวณป่าต้นน้ำ เพื่อให้พึ่งพาตนเองด้านพลังงานและอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน เพราะเมื่อชุมชนรักษาป่า ป่าจะมีน้ำ และน้ำจะก่อให้เกิดพลังงาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นวัฏจักรของการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลและยั่งยืน โดยชุมชนได้มีการบริหารจัดการโรงไฟฟ้าในรูปแบบของคณะกรรมการไฟฟ้า เพื่อกำหนดกติกาการใช้ไฟฟ้าในชุมชนอย่างเหมาะสม และเมื่อชุมชนมีไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอ จึงมีแนวคิดที่จะขยายประโยชน์จากการมีไฟฟ้าเหลือใช้มาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและเป็นการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในครัวเรือน ทั้งนี้ ในปี 2560 มูลนิธิฯ จึงได้ดำเนินการสนับสนุนการอบรมอาชีพบริการตัดผมและซ่อมรถจักรยานยนต์ เพื่อเป็นอาชีพเสริมให้แก่ชุมชนที่มีโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กทั้ง 4 โรงไฟฟ้า ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้ชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับและใช้ประโยชน์จากป่าต้นน้ำได้อย่างยั่งยืน

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณได้ค่อนข้างมาก โดยงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอ สามารถพัฒนาเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชน และลดการพึ่งพาป่า ส่วนผลิตภัณฑ์กาแพ้ยังอยู่ระหว่างการสร้างกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เกิดมูลค่าเพิ่มและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

4. โครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า จ.นครศรีธรรมราช

จ.นครศรีธรรมราช มีเทือกเขาสูงสลับซับซ้อนทอดตัวเป็นแนวยาว ในบริเวณนี้ ส่วนที่เป็น “เทือกเขานครศรีธรรมราช” มี “อุทยานแห่งชาติเขาหลวง” เป็นมรดกทางธรรมชาติที่สำคัญที่สุด ประกอบด้วย “ยอดเขาหลวง” เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในภาคใต้ มีสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์และสวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของภูมิภาคนี้ เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารหลายสายที่ไหลหล่อเลี้ยงผืนแผ่นดินภาคใต้ ตอนกลาง มีสถานที่ที่รุ่มร่ามเหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น น้ำตก ภูเขา ยอดเขา ทิวทัศน์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง

การอนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและป่าต้นน้ำให้คงไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์นั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่รอบๆ ป่า และใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากป่าเขาหลวง ซึ่งปัจจุบันยังคงพบปัญหาการบุกรุกทำลายป่าเพื่อขยายพื้นที่ทำกิน โดยปลูกสวนยางพาราและทำสวนผลไม้ ส่งผลให้พื้นที่ป่าอนุรักษ์ลดลง สภาพป่าเสื่อมโทรม ระบบนิเวศขาดความสมดุล และเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรง ดังนั้น ชุมชนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจบทบาทของป่าต่อการอยู่รอดของชุมชน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันมาอย่างเนิ่นนานไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ให้ชุมชนรอบป่าเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ เกิดความหวงแหน และดำเนินวิถีชีวิตด้วยความเกื้อกูลกันระหว่างคนกับป่า

การดำเนินงานหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า จึงคำนึงถึงการทำงานที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และการดูแลรักษาระบบนิเวศต้นน้ำควบคู่กันไปตามแนวทาง “คนอยู่ได้ ป่าอยู่ได้” โดยในปี 2560 ซึ่งเป็นปีแรกในการดำเนินโครงการในพื้นที่ป่าเขาหลวง มูลนิธิฯ เริ่มต้นจากการศึกษาและทำความเข้าใจกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยสำรวจปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต รูปแบบ วิธีการใช้ประโยชน์จากป่า เพื่อนำไปสู่การคัดเลือกชุมชนเป้าหมายในการดำเนินโครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า 3 หมู่บ้าน ในปี 2561 - 2564

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านไทยรักษ์ป่าให้เกิดความเข้มแข็งตามแนวทาง “คนอยู่ได้ ป่าอยู่ได้” 3 หมู่บ้าน
2. เพื่อลดการบุกรุกทำลายป่า รวมถึงการใช้ประโยชน์และฟื้นฟูป่าให้น้อยลง

เป้าหมาย

พัฒนาหมู่บ้านไทยรักษ์ป่าให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบ จำนวน 3 หมู่บ้าน

ผลการดำเนินงานในปี 2560

1. งานศึกษาความเป็นไปได้

คัดเลือกชุมชนเป้าหมายในการดำเนินโครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่าได้ 3 หมู่บ้าน โดยอาศัยหลักเกณฑ์การคัดเลือก คือ

- 1) ชุมชนมีองค์กรที่เข้มแข็งและมีฐานทรัพยากรที่มีศักยภาพในการยกระดับการจัดการที่เชื่อมโยงสู่การพัฒนาคุณภาพความเป็นอยู่
- 2) มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบด้านการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำของภาคใต้ ภายใต้รูปแบบการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำในพื้นที่ร่วมกับอุทยานควบคู่กับการปรับเปลี่ยนระบบเกษตรที่มีมาตรการการอนุรักษ์ดิน น้ำ ป่าที่เป็นมิตรกับต้นน้ำ
- 3) มีความเป็นไปได้ในการทำงานร่วมกับชุมชนและภาคีที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ

ทั้งนี้ ได้ข้อสรุปหมู่บ้านที่จะพัฒนาโครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า จำนวน 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหน้าถ้ำ เขตอุทยานฯ น้ำตกสี่ขีด จ.สุราษฎร์ธานี บ้านทุ่งในและบ้านในหมง เขตอุทยานฯ เขาหลวง จ.นครศรีธรรมราช

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย สามารถคัดเลือกหมู่บ้านไทยรักษ์ป่าได้ 3 หมู่บ้าน จากการศึกษา และทำความเข้าใจกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยสำรวจปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต รูปแบบวิธีการใช้ประโยชน์จากป่า ทั้งนี้ เพื่อเป็นหมู่บ้านต้นแบบในการลดการบุกรุกทำลายป่า รวมถึงการใช้ประโยชน์และฟื้นฟูป่าให้น้อยลง รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านไทยรักษ์ป่าให้เกิดความเข้มแข็งตามแนวทาง “คนอยู่ได้ ป่าอยู่ได้”

5. โครงการเครือข่ายลุ่มน้ำ จ.เชียงใหม่

การทำงานในรูปแบบของเครือข่ายลุ่มน้ำ เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งกระบวนการร่วมคิด ร่วมทำ เปลี่ยนความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน กับชุมชน ให้เกิดเป็นความเข้าใจ ความหวงแหน และความเป็นเจ้าของร่วมในทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ในลุ่มน้ำร่วมกัน มีการทำกิจกรรม ร่างกฎกติกา และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยโครงการเครือข่ายลุ่มน้ำ จ.เชียงใหม่ เป็นโครงการที่เกิดจากการขยายผลโครงการหมู่บ้านไทยรักษ์ป่า ในงานพัฒนาภาวะเบียด การอนุรักษ์โดยชุมชน และการจัดการที่ดินจากระดับหมู่บ้านไปสู่ระดับเครือข่ายลุ่มน้ำ

มูลนิธิฯ มีพื้นที่ดำเนินงานใน 9 ลุ่มน้ำสาขาย่อย ครอบคลุม 2 ลุ่มน้ำ ซึ่งไหลลงสู่แม่น้ำปิง ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่กลาง (แม่ยะ-แม่ปอน แม่กลางตอนบน แม่เตี้ยะ-แม่เตะ) และ ลุ่มน้ำแม่แจ่ม (แม่แจ่มตอนบน แม่วาก-แม่มาลอ แม่อวม-แม่ปาน แม่แรก ห้วยงู ห้วยเปอะฉี่โก๊ะ) เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนภาวะเบียด กิจกรรมอนุรักษ์ตามภูมิปัญญาและประเด็นร่วมในชุมชน ครอบคลุมพื้นที่ 64 หมู่บ้าน ในพื้นที่ อ.จอมทอง และ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ โดยมีการทำงาน 3 งาน ดังนี้

1. งานเสริมความเข้มแข็งของคณะกรรมการและภาวะเบียด
2. งานอนุรักษ์ตามภูมิปัญญา
3. งานขับเคลื่อนประเด็นร่วม
4. งานเยาวชนคนต้นน้ำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนับสนุนให้องค์กรชุมชนและเยาวชนเกิดความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกับทุกภาคส่วน
2. เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการป้องกัน ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามภูมิปัญญา ในพื้นที่เครือข่ายลุ่มน้ำ
3. เพื่อแก้ปัญหาประเด็นร่วมระดับลุ่มน้ำโดยคณะกรรมการเครือข่ายลุ่มน้ำ

เป้าหมาย

ส่งเสริมองค์กรชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการป้องกันและฟื้นฟู โดยมีโครงสร้างคณะกรรมการเครือข่ายลุ่มน้ำ มีกฎระเบียบที่ชัดเจนและบังคับใช้ได้จริง ตลอดจนผลักดันให้การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายท้องถิ่นที่ทุกภาคส่วนให้การยอมรับ

ผลการดำเนินงานในปี 2560

1. งานเสริมความเข้มแข็งของคณะกรรมการและกฎระเบียบ

มูลนิธิฯ ส่งเสริมให้ชุมชนรวมกลุ่มกันในรูปแบบของคณะกรรมการเครือข่าย 9 ลุ่มน้ำย่อย ครอบคลุม 2 ลุ่มน้ำสาขาของแม่น้ำปิง ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่กลาง (แม่ยะ - แม่ปอน แม่กลางตอนบน แม่เตี้ยะ-แม่เตะ) และ ลุ่มน้ำแม่แจ่ม (แม่แจ่มตอนบน แม่วาก-แม่มาลอ แม่วอม-แม่ปาน แม่แรก ห้วยงู ห้วยเปอะจีโก๊ะ) เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนกฎระเบียบการอนุรักษ์และการบริหารจัดการทรัพยากรระดับลุ่มน้ำ รวมทั้งประชุมจัดทำแผนงาน และขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนงาน เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการป้องกัน ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตามภูมิปัญญาในพื้นที่เครือข่ายลุ่มน้ำ

2. งานอนุรักษ์ตามภูมิปัญญา

คณะกรรมการเครือข่ายลุ่มน้ำและชุมชนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมอนุรักษ์ตามภูมิปัญญา ทั้ง 9 เครือข่าย อาทิ พิธีกรรมสืบชะตาน้ำ พิธีกรรมเลี้ยงผีขุนน้ำ บวชป่า นมัสการป่า และร่วมออกตรวจพื้นที่ป้องกันการบุกรุกร่วมกับทุกภาคส่วน

3. งานขับเคลื่อนประเด็นร่วม

คณะกรรมการเครือข่ายลุ่มน้ำและชุมชนได้กำหนดประเด็นร่วมในการทำงานอนุรักษ์ร่วมกัน 2 ประเด็น คือ 1) การจัดการที่ดินอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งดำเนินการทั้ง 9 เครือข่าย โดยมีการเก็บข้อมูลรายแปลงไปแล้ว 20% ของ 64 หมู่บ้าน 2) เกษตรยั่งยืน ได้ดำเนินกิจกรรมปลูกไม้ใช้เองในพื้นที่นาร่องอย่างเป็นรูปธรรม 10 ครัวเรือน มีการปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น จำนวน 3 เครือข่าย งานสร้างป่าสร้างรายได้ จำนวน 2 เครือข่าย รวมทั้งดำเนินการขุดบ่อเก็บน้ำ บ่อพวงสันเขา เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้สำหรับการเกษตร จำนวน 10 บ่อ 2 เครือข่าย

4. งานเยาวชนคนต้นน้ำ

มูลนิธิฯ สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างกลุ่มเยาวชนกับผู้นำชุมชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกิจกรรมของเยาวชนกับแผนงานหลักของชุมชน เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของการดำเนินงานอนุรักษ์ในชุมชน ในปี 2560 ได้มีกิจกรรมสร้างความเป็นผู้นำ ผ่านกิจกรรมดนตรีและกีฬา และการประชุมร่วมในเครือข่ายเยาวชนคนต้นน้ำ ทั้ง 9 เครือข่าย รวมทั้งมีพื้นที่นาร่องเกษตรยั่งยืนของกลุ่ม

เยาวชน 5 เครือข่าย ได้แก่ แม่แจ่มตอนบน แม่ววม - แม่ปาน แม่วาก - แม่มะลอ แม่ยะ - แม่ปอน และแม่กลาง

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายเชิงปริมาณได้ค่อนข้างมาก ได้แก่ การเกิดคณะกรรมการและกฎระเบียบกลุ่มน้ำทั้ง 9 เครือข่าย ซึ่งมีโครงสร้างและแผนการทำงานที่ชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่และชุมชน คณะกรรมการฯ สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนงานได้ค่อนข้างมาก

6. โครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

มูลนิธิฯ ได้เริ่มโครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ โดยสานต่องานที่ เอ็กโก กรุ๊ป ได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องร่วมกับกรมป่าไม้ ตั้งแต่ปี 2540 โดยมีโครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ กิวแม่ปาน อช.ดอยอินทนนท์ จ.เชียงใหม่ เป็นโครงการแรก และขยายสู่ อช.ดอยสุเทพ - ปุย จ.เชียงใหม่ และ อช.เขาหลวง จ.นครศรีธรรมราช เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าป่าต้นน้ำ สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์การเรียนรู้จากธรรมชาติโดยตรง รวมทั้งได้มีโอกาสสัมผัสความสวยงามและคุณค่าของป่าต้นน้ำด้วยตนเอง

ปัจจุบัน มูลนิธิฯ ได้ดำเนินโครงการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ป่าต้นน้ำไปแล้ว รวมทั้งสิ้น 6 แห่ง และอยู่ระหว่างการพัฒนาเพิ่มเติม 2 แห่ง ได้แก่

● เส้นทางศึกษาธรรมชาติที่พัฒนาแล้วเสร็จ

ภาคเหนือ จ.เชียงใหม่

- 1) เส้นทางศึกษาธรรมชาติกิวแม่ปาน อช.ดอยอินทนนท์
- 2) เส้นทางศึกษาธรรมชาติอ่างกา อช.ดอยอินทนนท์
- 3) เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกมณฑาธาร อช.ดอยสุเทพ - ปุย

ภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช

- 4) เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกกะโรม อช.เขาหลวง
- 5) เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกพรหมโลก อช.เขาหลวง

6) เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกอ้ายเขียว อช.เขาหลวง

• เส้นทางศึกษาธรรมชาติที่อยู่ระหว่างการพัฒนา

- 1) เส้นทางศึกษาธรรมชาติยอดดอย อช.ดอยอินทนนท์ จ.เชียงใหม่
- 2) เส้นทางศึกษาธรรมชาติเขาหลวง อช.เขาหลวง จ.นครศรีธรรมราช

โดยมีการทำงาน 2 งานคือ

1. งานปรับปรุงเส้นทางเดิม
2. งานพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติแห่งใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและยกระดับเส้นทางฯ ให้มีมาตรฐาน เป็นต้นแบบการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติอื่นๆ
2. เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ป่าต้นน้ำ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเส้นทางฯ

เป้าหมาย

ปรับปรุง บำรุงรักษา และพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติป่าต้นน้ำ สำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปได้ศึกษานิเวศป่าต้นน้ำไปพร้อมกับสัมผัสความสวยงามของธรรมชาติ เพื่อปลูกจิตสำนึกแห่งความรักและหวงแหนป่า

ผลการดำเนินงานในปี 2560

1. งานปรับปรุงเส้นทางเดิม

• เส้นทางศึกษาธรรมชาติกัวแม่ปาน อช.ดอยอินทนนท์ จ.เชียงใหม่

ปัจจุบัน พบปัญหาการกัดเซาะหน้าดินและรากไม้โผล่ในบริเวณเส้นทางเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เยาวชน และประชาชนทั่วไปเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องมีการปรับปรุงเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อระบบนิเวศ โดยในปี 2560 มีนักท่องเที่ยวใช้บริการทั้งสิ้น 146,000 คน ทางมูลนิธิฯ จึงได้ทำการสำรวจเส้นทางร่วมกับ อช.ดอยอินทนนท์ และผู้เชี่ยวชาญจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อประเมินแนวทางการปรับปรุงเส้นทางให้มีความปลอดภัย กลมกลืนกับธรรมชาติ และไม่กระทบต่อระบบนิเวศ นอกจากนี้ มูลนิธิฯ ร่วมกับ อช.ดอยอินทนนท์ พัฒนาคุณภาพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นสำหรับเส้นทางศึกษาธรรมชาติกัวแม่ปาน โดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ที่จำเป็นต่อการนำเที่ยว เช่น ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ การเป็นนักสื่อความหมายธรรมชาติที่ดี การถ่ายภาพ รวมทั้งความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมแก่มัคคุเทศก์ ทั้งนี้ มัคคุเทศก์ท้องถิ่นยังมีการจัดสรรรายได้ส่วนกลาง มาดำเนินกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เช่น บริจาคให้โรงพยาบาล และจัดกิจกรรมอนุรักษ์ร่วมกับเครือข่ายลุ่มน้ำ เป็นต้น

- **เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกมณฑาธาร อช.ดอยสุเทพ-ปุย จ.เชียงใหม่**

เนื่องจากเป็นเส้นทางฯ ใกล้เมืองเชียงใหม่ และมีความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมค่ายสำหรับเด็กและเยาวชน จึงมีสถาบันการศึกษาจัดกิจกรรมค่ายเยาวชนในเส้นทางฯ เป็นจำนวนมาก ควบคู่ไปกับเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจ ดังนั้น เพื่อให้มีความปลอดภัยกับนักเรียนที่มาจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน และนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม มูลนิธิฯ ร่วมกับ อช.ดอยสุเทพ - ปุย ปรับปรุงเส้นทางที่ชำรุดให้มีสภาพพร้อมใช้งาน โดยในปี 2560 มีนักท่องเที่ยวใช้บริการทั้งสิ้น 32,000 คน และมีเยาวชนจัดกิจกรรมค่ายเยาวชน 850 คน

- **เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกพรหมโลก น้ำตกกะโรม และ น้ำตกอ้ายเขียว อช.เขาหลวง จ.นครศรีธรรมราช**

มูลนิธิฯ พัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ทั้ง 3 แห่ง แล้วเสร็จ และส่งมอบเส้นทางฯ พร้อมศูนย์บริการนักท่องเที่ยว น้ำตกพรหมโลก ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในเดือนมิถุนายน 2560 ด้วยมุ่งหมายให้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมชมได้ตระหนักถึงความสำคัญของป่าต้นน้ำ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. พัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติแห่งใหม่

- **เส้นทางศึกษาธรรมชาติยอดดอย อช.ดอยอินทนนท์ จ.เชียงใหม่**

มูลนิธิฯ และ อช.ดอยอินทนนท์ ร่วมกันพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติยอดดอย ให้เป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่มีมาตรฐานและมีความปลอดภัย เป็นแหล่งเรียนรู้ป่าต้นน้ำที่สำคัญ สร้างความตระหนักและห่วงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เยาวชน และประชาชนทั่วไปเป็นจำนวนมาก เปรียบเสมือนเป็นห้องรับแขกของประเทศ โดยในปี 2560 มูลนิธิฯ ได้ดำเนินการสำรวจและออกแบบเส้นทางภายใต้แนวคิดห้องรับแขกของชาติที่มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ ซึ่งอยู่ระหว่างพัฒนาเนื้อหาป้ายสื่อความหมายและจัดหาผู้รับเหมาสำหรับการก่อสร้าง รวมทั้งได้มีการพัฒนาอาคารนิทรรศการยอดดอย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ความสำคัญของผืนป่าอินทนนท์และการอนุรักษ์ของชุมชนในพื้นที่ และให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของการร่วมรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

- **เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกกรุงชิง อช.เขาหลวง จ.นครศรีธรรมราช**

เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกกรุงชิง เป็นเส้นทางที่มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งมีความสวยงามและโดดเด่น เหมาะแก่การเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ มีความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้งยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม มีชื่อเสียง เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่ชอบการเดินป่าและดูนกหายาก โดยในปี 2560 มูลนิธิฯ ได้ดำเนินการสำรวจ รั้ววัด พื้นที่ และพัฒนาเนื้อหาสำหรับสื่อความหมายในเส้นทาง

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายได้ในระดับปานกลาง มีการปรับปรุงและพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ใน จ.เชียงใหม่ และ จ.นครศรีธรรมราช จำนวน 6 แห่ง เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ป่าต้นน้ำที่สำคัญ และมีความปลอดภัยอยู่เสมอ และขยายการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติแห่งใหม่อีก 2 แห่งใน จ.เชียงใหม่ และ จ.นครศรีธรรมราช และมีส่วนผลักดันให้เกิดกลไกการบริหารจัดการเส้นทางศึกษาธรรมชาติใน อช.ดอยอินทนนท์ ร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและเกิดความยั่งยืนต่อไป

7. โครงการเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า

การขับเคลื่อนงานด้านการอนุรักษ์ต้องอาศัยกำลังสำคัญและภาคีความร่วมมือในวงกว้าง มูลนิธิฯ จึงได้ดำเนินการขยายผลงานสร้างจิตสำนึกเยาวชนไปยังโรงเรียนต่างๆ ที่มีบริบทอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำและปลายน้ำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายมิติและเข้าใจระบบนิเวศอย่างเป็นองค์รวม ผ่านกระบวนการจัดตั้งชมรมสิ่งแวดล้อมในแต่ละโรงเรียน เพื่อให้เกิดการลงมือปฏิบัติจริงในการดูแลรักษาหรือแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน รวมทั้งผลักดันให้แต่ละโรงเรียนเกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย พร้อมกับมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ร่วมกับภาคีด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบัน มูลนิธิฯ ได้ดำเนินโครงการเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่าใน 2 จังหวัด ได้แก่ จ.เชียงใหม่ และ จ.นครศรีธรรมราช โดยมีการทำงาน 4 งาน คือ

1. งานทำความเข้าใจกับโรงเรียนในการเข้าร่วมโครงการ
2. งานเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำ
3. งานขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ในโรงเรียน
4. งานติดตามและประเมินผล

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนในพื้นที่เกิดความตระหนักในความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ป่าต้นน้ำ และสิ่งแวดล้อม
- 2) เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนมีบทบาทในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมโดยใช้รูปแบบชมรมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และมีบทบาทในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ฯ อย่างต่อเนื่อง
- 3) เพื่อส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่าที่ขับเคลื่อนกิจกรรมสิ่งแวดล้อมของจังหวัด ร่วมกับภาคีเครือข่ายด้านการอนุรักษ์

เป้าหมาย

เยาวชนในโรงเรียน ที่มีบริบทอยู่ในพื้นที่ต้นน้ำและปลายน้ำ มีชมรมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ร่วมกับภาคีเครือข่ายสิ่งแวดล้อม ภายในระยะเวลา 5 ปี (ปี 2560 - 2564)

ผลการดำเนินงานในปี 2560

● เครือข่ายเยาวชน จ.เชียงใหม่

1. งานทำความเข้าใจกับโรงเรียนในการเข้าร่วมโครงการ

มูลนิธิฯ ได้สร้างความเข้าใจกับโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อคัดเลือกโรงเรียนที่ผ่านหลักเกณฑ์ตามที่มูลนิธิฯ กำหนดเข้าร่วมในโครงการเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า โดยในปี 2560 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ ครบทั้ง 30 โรงเรียน

2. งานเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำ

การสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำ เป็นการสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ทั้งนี้ ในปี 2560 มีแกนนำนักเรียนครบทั้ง 30 โรงเรียน และแกนนำทุกโรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมกับภาคีเครือข่าย 1 ครั้ง

3. งานขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ในโรงเรียน

การขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ในโรงเรียน เป็นการสร้างพื้นที่ในการแสดงออกและเรียนรู้การทำงานสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แกนนำมีศักยภาพและพร้อมที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยปี 2560 มีชมรมอนุรักษ์เกิดขึ้น 13 โรงเรียน และนักเรียนแกนนำมีแนวทางในการจัดตั้งชมรมอีก 10 โรงเรียน

4. งานติดตามและประเมินผล

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ทั้ง 30 โรงเรียน คณะครูแกนนำมีความเข้าใจและมีบทบาทที่สำคัญในการติดตามความก้าวหน้าและพร้อมเป็นที่ปรึกษาให้แกนนำเยาวชนขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์

● เครือข่ายเยาวชน จ.นครศรีธรรมราช

1. งานทำความเข้าใจกับโรงเรียนในการเข้าร่วมโครงการ

มูลนิธิฯ ได้สร้างความเข้าใจกับโรงเรียนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรมสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อคัดเลือกโรงเรียนที่ผ่านหลักเกณฑ์ตามทีมนิเทศฯ กำหนดเข้าร่วมในโครงการเครือข่ายเยาวชนไทยรักษ์ป่า โดยในปี 2560 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ ครบทั้ง 5 โรงเรียน

2. งานเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำ

การสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาศักยภาพแกนนำ เป็นการสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ในปี 2560 มีแกนนำนักเรียนครบทั้ง 5 โรงเรียน โดยนักเรียนแกนนำได้เข้าร่วมกิจกรรมที่มูลนิธิฯ จัดขึ้น จากการประเมินผลพบว่า เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้เรื่องป่าต้นน้ำ เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น 80% และมีศักยภาพในการเป็นนักข่าวไทยรักษ์ป่า จำนวน 32 คน

3. งานขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ในโรงเรียน

การขับเคลื่อนชมรมอนุรักษ์ในโรงเรียน เป็นการสร้างพื้นที่ในการแสดงออกและเรียนรู้การทำงานสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แกนนำมีศักยภาพและพร้อมขับเคลื่อนกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยปี 2560 มีแนวทางการจัดตั้งชมรมสิ่งแวดล้อม ทั้ง 5 โรงเรียน และเชื่อมโยงเครือข่ายเยาวชนผ่านกิจกรรมค่ายเด็กไทยรักษ์ป่าเขาหลวง

4. งานติดตามและประเมินผล

โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ มีการจัดตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ทั้ง 5 โรงเรียน เพื่อให้คำแนะนำและติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโครงการ

สรุปผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายได้ค่อนข้างมาก มีโรงเรียนที่ผ่านหลักเกณฑ์เข้าร่วมโครงการครบตามเป้าหมายและมีการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่กำหนดไว้ อีกทั้ง ผู้บริหารและครูแกนนำ ให้ความสนใจและมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดชมรมอนุรักษ์ในโรงเรียน

8. กิจกรรมสิ่งแวดล้อมและสื่อเผยแพร่

มูลนิธิไทยรักษ์ป่า มุ่งเน้นการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างเครือข่ายการปลูกจิตสำนึกแห่งความรักป่าและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ มีความเข้าใจ และมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน อันจะก่อให้เกิดเป็น “พลังร่วม” ในการปกป้องคุ้มครองผืนป่าให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับภาคีเครือข่ายใน 3 ภูมิภาค อาทิ

1. คณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครอง

มูลนิธิฯ ร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่คุ้มครอง หรือ PAC (Protected Area Committee) ทำงานร่วมกับ อช.ดอยอินทนนท์ อช.ดอยสุเทพ - ปุย เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสุเทพ - ปุย อช.เขาหลวง และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้คำปรึกษาและความร่วมมือในการดำเนินงานอนุรักษ์ให้ยั่งยืน

2. ร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่

มูลนิธิฯ ร่วมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อสร้างเสริมจิตสำนึกอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น โครงการนับนกปี๊ดจะลิว งานวันสิ่งแวดล้อมไทย และวันสิ่งแวดล้อมโลก โดยริเริ่มให้มีเวทีเสวนาด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กในวันสิ่งแวดล้อมไทย และเผยแพร่ความสำคัญของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า ในงาน World Ranger Day เป็นต้น

นอกจากนี้ ได้เผยแพร่ความรู้ ความสำคัญของป่าต้นน้ำและสิ่งแวดล้อม ให้กับประชาชน ที่สนใจ ผ่านทางสื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ เฟสบุ๊ค และสื่อเผยแพร่ของมูลนิธิ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือ ในการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืนต่อไป

สรุปผลการดำเนินงานปี 2560

1. ในปี 2560 มูลนิธิไทยรักษ์ป่า ได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บท 5 ปี (ปี 2560 – 2564) โดยยังคงยึดมั่นในจุดมุ่งหมายที่จะดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ รวมถึงการสร้างเสริมจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับสังคมไทย ภายใต้บทบาทของการเป็นองค์กรที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนเครือข่ายต่างๆ ที่มีแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน

2. ปัจจัยเสี่ยงด้านงบประมาณมีค่อนข้างน้อยเนื่องจากเอ็กโก กรุ๊ปมีกลไกทางงบประมาณในการสนับสนุนงานของมูลนิธิอย่างต่อเนื่อง

3. มูลนิธิไทยรักษ์ป่าได้สานต่อการดำเนินงานตามแผนแม่บท 5 ปี ด้วยการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางร่วมกัน ในการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ พร้อมทั้งสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมในงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีกรอบระยะเวลาดำเนินงาน 4 ปี คือระหว่างปี 2560 - 2564 ภายใต้กรอบการดำเนินงานหลัก 5 ข้อ ได้แก่ 1) การสื่อความหมายธรรมชาติ 2) การสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า 3) การสนับสนุนงานสำรวจ วิจัย และส่งเสริมบุคลากร เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ 4) การสร้างเครือข่ายชุมชนและเยาวชน เพื่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ 5) การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติฯ และชุมชนในพื้นที่ เพื่อการมีส่วนร่วมรักษาป่าของประเทศ

4. มูลนิธิไทยรักษ์ป่า ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และชุมชนบ้านสันดินแดง ไร่รางวัลเลิศรัฐ สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ระดับดีเด่น จากการดำเนินโครงการ “พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนรอบพื้นที่ดอยอินทนนท์” จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) โดยโครงการดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนในพื้นที่เกี่ยวกับเขตพื้นที่ทำกินและเพื่ออนุรักษ์ผืนป่าให้คงความอุดมสมบูรณ์ กรมอุทยานฯ จึง

สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีมูลนิธิไทยรักษ์ป่า ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือในพื้นที่ อช.ดอยอินทนนท์ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ เพื่ออนุรักษ์ผืนป่า และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนต้นน้ำ ภายใต้แนวคิด “คนอยู่ได้ ป่าอยู่ได้” รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการอุทยานแห่งชาติ และสร้างสำนึกของชุมชนในการอนุรักษ์ผืนป่าให้เกิดความยั่งยืน